

VIHAR PRINESEL PRAVO ZIMO SREDI ZELENIJA IN CVETJA.

K sreči ne bodo preveč trpela ne polja, ne vrtni nasadi, ker je pomlad letos jako zakasnela, pravi prof. Cox.

SREDNJI ZAPAD V OBMČJU MAJKEGA SNÉŽNEGA VIHARJA.

Chicago, Ill. — Zadnji terek je bil izredno mrzel že jutraj. Vetrovi s severa in juga so se borili cel dan, dokler ni zmagal sever ter nam prinesel svezet pravo pravcato zimo. In vsega je bilo dovolj ta dan: sijalo je sonce, deževalo je, mrzel veter je bil, toča je padala in naposled je odelo snežna odeja zelenje in zgodnje cvetje po poljih, gozdnih in vrtovih, po parkih in travnikih. V sredo jutraj se je čikaško mesto prebudilo sredi prave pravcate zime, katere veran spremljevalec in tovariš je bil ledeno mrzel veter.

Poročila o veliki škodi, ki jo je prizadel nepričakovani mras in sneg zelenju in cvetju, zgodnjemu sadju in poljskim prideikom, so prihajala v sredo jutraj iz mnogih krajev illinojske države. Snežni vihar je divjal skozi severozapad in prek missisipske doline ter se pomikal vzhodno proti New Englandu in atlantakemu obrežju.

Iz vremenskega urada so prihajala svarila še o nižji temperaturi v pripombo, da je pričakovati v četrtek toplejšega vremena.

Ledena temperatura je prevladovala po severozapadu, in po nekaterih krajih v illinojski državi je bilo snežno vseh krajih dvajset stopinj v dveh urah. Temperatura je bila jako niska v Minnesoti in Sev. Dakoti. Vrtela se je okoli 23 stopinj. V Iowi in illinojski pa okoli 34. To vse ni v tolažbo sadjarjem in poljedelcem po omejenih državah.

V Chicagu se je termometer levil okoli ledišča v terek proti polnoči in padel do 30. stopinje v sredo ob treh jutraj.

Kljub izjavi profesorja Coxa, v kateri pravi, da ne bo na splošno polje hudo trpelo, in sicer zato ne, ker je letošnja pomlad zakasnela, prihajajo poročila iz raznih krajev na severozapadu, zlasti pa iz Sverne Nebraski in južne Juž. Dakote, ter pravijo, da so polja že precej poškodovana valed po mladnem mrazu. Iz Bonesteala v Južni Dakoti poročajo o jako debelem snegu in ledu na ribnjakih in jezirih. Huda slana je napravila zelo veliko škodo v Misouri in Kansasu. V Lansingu, Mich., so dobili precej snega.

V devetindvajsetih letih je bila ta sneg najkasnejši po velikem delu države Kentucky, kakor se glase poročila iz Lexingtona. Učinkeno je sadje, vrtni in zgodnja zelišča.

V Chicagu smo imeli dva snežna viharja to pomlad. Oba sta bila prehuda, da bi ju človek smatral za hudomušnost, pomladanskega vremena. Ali sneg je obiskal Chicago še kasneje kakor letos dvakrat ob 1. 1910. sem. Kakor kaže zapiski v krajevnem vremenskem uradu, je bilo leta 1910. dne 10. junija precej snega v Chicagu. In slano so tudi imeli tisti dan. "Majaka zima" obišče čikašane vsakih sedem let. Vsaj tako bi moralo biti vselej po dosedanjih izkustvih. Letošnja zima v maju se je prenašla. Priti bi morala šele prihodnje leto. Predzadnja "majaka zima" je bila v Chicagu 1. 1917. spomladi.

Dočim skoro cela država prezebuje to pomlad in prve dni meseca maja, se ljudje v Phoenixu, Ariz., pote kakor sredi najtoplejšega poletja. Topolmer kaže v senici 100 stopinj.

Angleški laboriti zahtevajo od prave plemstva.

London, 9. maja. — Delavski poslanec Ponsonby je včeraj predlagal v nižji zbornici, da se odpravi vsi dedni plemaki na slovi na Angleškem.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Zima je še enkrat obiskala vse severozapadne in centralne države. Sneg in zmrzalina.

Boj proti gubernorju v illinojski legislaturi.

Pogoreli demokratiški kandidat Cox je začel peti slavo Hardingu.

Mnoge stavke delavcev.

Inozemstvo.

Anglija je poslala Rusiji deset-dnevni ultimatum.

Velika napetost med Anglijo in Francijo.

Kitajska vlada odkupi ujete inozemce.

Švicarski fašisti ugrožajo ruskega zastopnika v Losani.

Mehika je predložila šest temeljnih pogojev delegaciji Zdr. držav.

Francosko vojno sodišče v Poturhju obsodilo Kruppa na 15 let ječe.

POGOJI MEHIKE ZA SPRAVO Z AMERIKO.

Obręon je dal mehiškimi delegatoma šest temeljnih pogojev, katerih se morajo držati.

Mexico City, Mehika, 9. maja.

— Predsednik Obręon in ministri zunanjih zadev Alberto Pani sta danes dala navodila mehiški delegaciji, kaj ima zahtevati na konferenci z delegatoma Združenih držav pri pogajanju za vpustavljenje diplomatskih vezi s sedmimi na severju.

Mehiška delegata, ki sta Ramon Ross in Fernando Gonzales Ross, se imata strogo držati sledečih temeljnih pogojev:

1. Sovremeni Mehiko mora ostati nedotakljiva.

2. Nobena točka pogodbe, tika-joča se petrolejskih pravic, ne sme veljati za nazaj preko 1. maja 1917, odkar je v veljavi 27. člen nove mehiške ustave.

3. Mehiška vlada sprejme zakon, s katerim upa zadovoljiti inozemske interese, ki nasprotujejo 27. členu mehiške ustave glede nacionaliziranja oljnih vrelcev in rudinskih žil v Mehiki.

4. Združene države dobe zemljo, katero zahtevajo v okoliših Chamizala in katero je nanesla reka Grande, toda Mehika mora dobiti odškodnino. Obenem naj se določi način izravnavanja bodočih sporov, ki izvirajo iz spreminja-jočega se toka reke.

5. Mehiška vlada ne bo dovolila več ko 40 odstotkov ameriškega kapitala v nameravani državni mehiški banki. Banka mora biti pod popolno kontrolo mehiške vlade.

6. Vsa druga sporna vprašanja med Mehiko in Združenimi državami naj reši razsodišče potem, ko je enkrat rešeno vprašanje priznanja mehiške vlade.

AMERIŠKA ZVEZDOZNAČKA NAŠLA NOVO ZVEZDO IN NOV KOMET.

Cambridge, Mass. — Novo zvezdo in nov komet je razkril pri-rododolno znanim točkam nebesnem oboku, kakor poročajo iz zvezdarne Harvard.

Joel H. Metcalf iz Portlanda je odkril nov komet v ozvezdju Ophiuchus. Komet je devete velikosti in neviden s prostim očesom.

Iz zvezdarne Lowell v Flagstaffu, Ariz., je sporočil Oton Lampland, da je našel novo zvezdo. Ta je štirinajste velikosti in vidna le s pomočjo jako močnega teleskopa.

Poincare ima zbornico v šepu.

Pariz, 9. maja. — Ministrski predsednik Poincare je včeraj naznanil v zbornici, da vlada ne bo odgovarjala na interpelacije, ki se tičejo Ruhrja. Predlagal je, da se vse interpelacije glede zunanje politike odlože za nedoločen čas. Njegov predlog, ki je bil obenem vprašanje zasnove, je bil sprejet z 495 glasovi proti 78. Edini socialisti in komunisti so glasovali proti vladi.

ILL. LEGISLATURA DOVOLILA DRŽ. PRAV-ONIKU ŠE TEDEN DNI.

Generalni državni tajnik bo v tem času nabiral glasove za preglasovanje gubernorjevega vetranja.

ČIKAŠKI ŽUPAN DEVER BO ODLOČIL IZID TEGA POLITIČNEGA SPORA.

Springfield, Ill. — Poslanska zbornica illinojske legislature je odločila s 102 proti 41 glasovom za teden dni akcij ogleda vprašanja, ali naj obvelja gubernorjev veto v zadevi pravdnikovega fonda, ali ne. Gubernor je namreč ertal v predlogi, v kateri gre za dovoljenje pravdnikovega fonda, pol milijona dolarjev.

Štirinšestdeset demokratov se je spojilo s osemindesetimi republikanci v falango, ki je za to, da naj se odloči boj med gubernorjem in generalnim državnim pravdnikom Brundagem šele šer teden dni.

Demokratje so se pripravili, a no uro, preden so glasovali za odločitev. Vse seveda ni bilo gladko. Poslanec Igoe in Devine sta stala na čelu stranki, ki je bila za odločitev.

Štirinajst se jih je izneverilo demokratskemu bloku ter glasovalo za to, da naj bi se vrnilo glasovanje že včeraj.

Kakor pričakujejo, bo poskušal državni pravdnik vplivati na Brennana iz Chicaga, naj bi mu ta zagotovil, koliko glasov mu je v stanu pridobiti za končni boj. Ali ne da se pa reči, da bi s vsami silami Brennan silil člane svoje stranke, naj bi pomagali državnemu pravdniku. Zelo mnogo je v tem oziru odvisno od šikaškega župana Deverja.

Toda ta se najbrž ne bo dal pregovoriti, da bi vpregel člane svoje stranke v voz državnega pravdnika. Zato je težko verjeti, da bi mogel obrati Brundage 102 glasova, katero število je potrebno za preglasovanje gubernorja Smalla.

Anglija in Francija na razpotju.

V angleški zbornici vprašujejo, kdaj bo Francija plačala dolgove Angliji.

London, 9. maja. — Finančni minister Baldwin, ki nadomestuje ministrskega predsednika Bonarja Lawa in zunanji minister Curzon sta včeraj v parlamentu namignila, da prelom med Francijo in Anglijo ni več daleč. Oba sta obtožila Poincareja, da je storil zelo nepreviden korak, ko je kratkoma odbil reparacijsko ponudbo Nemčije, ne da bi se bil prej posvetoval s drugimi zavezniki.

Vse stranke v angleškem parlamentu aplavdirajo obojanje francoske vlade, ki "rešuje" reparacijsko vprašanje na svojo pest, ne da bi se ozirala na London in Rim. Ignoriranje Anglije se smatra za smrtno razžaljenje, katerega Angliji ne bodo zlepa odpustili Franciji.

Kak sentiment je med Angliji, med vsami sloji proti sedanjim francoski vladi, je pokazal včeraj incident v nižji zbornici. Delavski poslanec Anderson je zahteval informacije, kdaj bo Francija plačala vojne dolgove Angliji. Čim je Anderson izgovoril, je bila v hipuvska zbornica na nogah z gromovitim aplavzom in klici: "Tako je! Kdaj (bo plačala) Francija mora plačati!"

Ameriko-turška pogodba.

Lausanne, 9. maja. — Izmet pa-ša je danes informiral poročevalce, da je med turškimi delegati in zastopnikom Združenih držav sestavljena pogodba, ki bo v kratkem podpisana.

VREME.

Chicago in okolice: V petek nestalno. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 46, najnižja 31. Sonce izide ob 5:34, zaide ob 7:59.

ODPRTO DELAVNICARJI SO SI SKOČILI V LASE.

San Francisco, Cal. — (Feder. Press.) — Tukajšnji generali odprte delavnice so se za spremembo spopadi med seboj. Dve organizaciji delodajalcev sta si v laseh in ena teh podpira stavko delavcev. To je prvi slučaj, ki ga pomni delavci, da bi pristali odprti delavnice podpirali unijске stavkarje. Stavkarji so vozniki, ki zahtevajo 50 centov dnevnega povzika in "Industrial Association" jih podpira, dočim "Builders' Exchange" nasprotuje povziku.

FRANCOZI DALI KRUP-PU 15 LET JEČE.

Soprog Berte Kruppove mora tudi plačati 100 milijonov mark globe; drugi krup-povci obsojeni.

Werden, okupirana Nemčija, 9. maja. — Dr. Gustav Krupp von Bohlen, soprog Berte Kruppove, lastnik velikih tovarn v Essenju, je bil včeraj obsojen pred francoskim vojnim sodiščem na petnajst let ječe in sto milijonov mark globe, ker je po zatrdilu Francozov pomagal nahajakati delavce v Kruppovih tovarnah, da so se na sadnju velikonočno soboto uprli francoskim vojakom, ki so potem streljali na delavce in ubili 14 moč. Isto kazno so prejeli trije Kruppovi ravnatelji, dočim so bili štirje drugi ravnatelji obsojeni na dvajset let zapor, ker so se po izgredih odstranili iz Poturhja. Neki drugi tovarniški uradnik je dobil deset let zapor. Edini delavec, ki je bil pred sodiščem, po imenu Mueller in član sveta tiakarskih delavcev, je do- bil šest mesecev zapor.

V Essenju je mir. Delavci v Kruppovih tovarnah nimajo namena demonstrirati. Obsojenci vložijo priziv.

Berlin, 9. maja. — Vest, da so Francozi obsodili barona Gustava Kruppa na 15 let ječe, je zelo razpalila burleske in industrialistične kroge v neokupirani Nemčiji. Voditelj Stinnesove "ljudske stranke" so imeli snodi tajno posvetovalje v zborniški palači. Menda so zaključili, da se mora nemška vlada potegniti za obsojene.

Predsednik Ebert je poslal delavskemu svetu v Essenju brzojavko, v kateri obsoja francosko obsodbo.

Švicarski fašisti so Junaki!

Sovjetskemu zastopniku v Losani so zagrozili s katorjevim oljem.

Lausanne, Švica, 9. maja. — Švicarski fašisti bi radi iztirali ruskega zastopnika Vorovskija na lozanski konferenci iz Švice. Zagrozili so mu, da bo moral izpiti veliko mero katorjevega olja, ako ne odide prostovoljno. Dr. Glardon, lekarnik v Losani in vodja lokalnih fašistov, je razstavil steklenico z oljem v oknu svoje lekarne; na steklenici je napis, da olje je pripravljeno za Vorovskija.

Najlepše pri tem pa je, da švicarska vlada podpira fašiste! Vlada namerava izgnati ruskega zastopnika, ne ve pa, kam bi ga poslala, nazaj v Italijo, kjer je načelnik ruske trgovinske misije, ali v Nemčijo.

Dr. Glardon je dejal včeraj, če vlada ne izžene boljševika, da ga bodo fašisti. Vorovskij se nahaja v hotelu Cecil, kjer je brez malega ujetnik še 24 ur. Pred hotelom je fašistiška straža, ki ne pusti zastopniku na plano.

KONGRESNIK JOHN W. RAINY POKOPAN.

Chicago, Ill. — Včeraj so pokopali v tem mestu kongresnika Johna W. Raineya. Pokopan je bil po katoliških obredih. Pokopnik je bil zastopnik četrtega volilnega okraja v državi illinojs. Umrl je zadnji petek za pljučni- co.

POGORELI KANDIDAT COX SE OGREVA ZA HARDINGOV NAČRT.

Pravi, da se razen Boraha noben Amerikan ne protivi v principu mednarodnemu sodišču.

DEMOKRATSKA STRANKA ZA AMERIŠKO SODELOVANJE V MEDNARODNIH ZADEVAH.

Chicago, Ill. — Pogoreli pred- sedniški kandidat James M. Cox iz ohajake države je došel v Chi- cage govorit na pojedino, ki jo je priredil illinojski ženski demo- kratski klub. Po Coxovem mnenju ni prav nobenega Američana, ki bi se v bistvu protivil temu, da bi postale Združene države članica mednarodnega razsodišča v Hagu.

"Več desetletij smo imeli med- narodno postavo," je dejal g. Cox klubovim članicam, ko se je počel s mednarodnim položajem. "Ali nimamo pa imeli nobenega sodišča, ki bi nam tolažilo tisto medna- rodno postavo."

"Nihače ni v bistvu nasproten takemu mednarodnemu sodnemu dvoru. Celotno Borah, ki je naspro- toval ligi narodov, ker je imela oblast uveljaviti svoje ukrepe, bi se naj ne protivil mednarodnemu sodišču, ker nima oblasti uveljav- ljati svojih ukrepov."

"Petdeset let ni bilo nobenega neskladja med mednarodnimi av- toritetami v mnenju, da je takšno sodišče potrebno. Vsek držav- ni tajnik se je potoval za takšno ustanovo."

Hardingovo svetovno sodišče ne nutraza popolnoma zagovornikom lige narodov, je dejal Cox.

"Ideja, ki je sponzorirana, je to, da naj Amerika sodeluje v mednarodnih zadevah," je dejal. Glede politike, ki ni v tesni zvezi s mednarodnim položajem, ni vedel, moč nišesar povedati. O vprašanju, ali bo on kandidat prihodnje leto za demokratsko predsedniško nominacijo, ne razmišlja, je dejal. Ali dotaknil pa se je, kaj utegne biti bistvo de- mokratske narodne platforme v letu 1924.

"Zelo rad bi videl, če bi bilo celo mednarodno vprašanje po- stajeno iz politike," je zatrdil ženskam. "Seveda še ni dotlej nič doseženega, potem se vprašanja nikakor ne da izločiti iz politike v letu 1924. Po mojem mnenju bodo demokratje v letu 1924 močno zastopali idejo, ki gre za ameriškim sodelovanjem v svetovnih zadevah. Tarifa bo brez- dvomno močna točka v platformi."

"Stranka se bo odločno proti- vili plovni delalni podpori. Na- dalje menda, da se bodo demo- kratje v vsemi svojimi močmi po- togovali za preklic Esch-Commis- sive prevozne postave."

Kitajska vlada odkupi jetnike.

Američani in Evropejci, katere so ujeli banditje, bodo kmalu na prostem.

Peking, 9. maja. — Kitajska vlada je danes sporočila komisar- ju province Šantung, naj takoj izplača banditom zahtevano vsoto denarja s namenom, da bodo iz- puščeni vsi ujetniki, kateri so v pesteh banditov od zadnje nede- lje, ko so bili ujeti na vlakcu pri Sučovu. Banditje zahtevajo mi- ljion dolarjev in imuniteto pred preganjalci.

Inozemski diplomatje se boje, da banditje še niso izpustili vseh žensk. Med ujetniki je še kakaga pol tuista Američanov, med kte- rimi je tudi reporter šikške "Tribune". Ujetniki so poslali vest, da silno trpe glad, nagoto in na izmučenju valed dolgotrajnega korakanja, ko so jih roparji gnali hode po kamnitih potih. Nekaj ujetnikov je bilo ubitih, ko so ki- tajske čete napadle bandite in zadnji so postavili ujetnike pred- se za ščit. Okrog 2000 banditov je bilo v četi, katere je napadla in razdejala vlak.

AMERIKA JE POTROŠILA V RUSIJI 70 MILIJONOV DO- LARJEV.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Herbert Hoover poro- ča, da je Ameriška pomožna upra- va potrošila \$70,000,000 za pobi- janje lakote v Rusiji. Dvajset mi- ljionov dolarjev je dovolil kong- res, 14 milijonov so dali ameriški Rusi, sedem milijonov je imela uprava od prej, ko je vodila po- možno akcijo v drugih državah Evrope, enajst milijonov in 500 tisoč v skatu je dala sovjetska vlada, židovske organizacije v Ameriki so prispevale štiri milio- ne in preostanek so dala razne de- lavske in verske organizacije. — Hoover je dejal, da še ni definit- tivnega zaključka, kdaj uprava zapusti Rusijo.

ANGLIJA ZA NOVO VOJNO Z RUSIJO.

Poslala je sovjetom 10-dnevni ultimatum a grožnjo, da pretrga vse stike s moskovsko vlado.

Moskva, 9. maja. — Angleški zastopnik Robert M. Hodgson je snodi dostavil sovjetski vladi ostro noto, ki je po svojem zna-čaju ultimatum. Sovjetski uradni krogi pravijo, da namen note je, pretrgati sedanje stike med Veliko Britanijo in Sovjetsko Rusijo ter izaviti novo vojno.

Zdaj še ni znano, kak bo odgo- vor sovjetske vlade, gotovo pa je, da Rusija ne bo ugodila glavnim zahtevam Anglije. Ako hoče to- rija angleška vlada imeti pre- lom, naj ga ima. V slučaju pro- loma se ruska trgovska misija na Angleškem preseli v Berlin ali v Skandinavijo.

London, 9. maja. — Dosednje angleška nota, ki je bila poslana Sovjetski Rusiji, je bilo snodi objavljeno. Lord Curzon, ki je na- stavil noto, je dal sovjetski vladi deset dni časa za brespozojni sprejem vseh njegovih zahtev.

Anglija zahteva, da Rusija pre- neha s propagando proti Angli- šem v Persiji, Afganistanu in Indiji, da prizna gotovo prestopke napram angleškim državljanom in ladjam, v Belem in Lednem morju ter odškoduje dotične državljanke in lastnike ladij, da umakne in prekliče dve not, na- slovljeni na Anglijo, ki se tičejo protesta angleške vlade proti smrtni obsodbi nad nadškofom Zephiakom in vikarjem Budkie- wiczem, da da zadostneje anglo- škemu zastopniku v Moskvi in njegovemu oboju za gotovo raz- lalivne.

Zadeva angleškega protesta proti obsodbi duhovnov in eke- kucij vikarja Budkiewicza, ki je izval oster odgovor sovjetske vlade, je postranskega pomena. Lord Curzon se najbolj jezi radi propagande v Aziji in aretiranja angleških mornarjev, ki so bili za- loteni v ruskem teritorialnem vo- dovu; nota zahteva, da Rusija brespozojno plača odškodnino za prišedete mornarje in ladje. Gle- da teh stvari ima nota tudi sle- deči stavek: "Čas je, da sovjets- ska vlada spozna, da se na iz- dopustni način ne more obnehati brez odgovornosti napram anglo- škim podanikom in parnikom."

Curzon pravi dalje, da morajo biti vsa pogajanja glede zahtev izključena, kajti Anglija "ima tako prepričevalne dokaze, da ne postoji najmanjši dvom o pro- stopkih sovjetske vlade." Moskov- ska vlada mora odgovoriti v de- setih dneh, če sprejme zahtjeve angleške vlade. Ako jih ne sprejme, tedaj Anglija ne bo več vezana na trgovinske pogodbe s Rusijo in odpokliče svojega za- stopnika v Moskvi.

ZVEZNO NAJVIŠJE SODIŠČO POTEKLO OBDAROVNJE MINN. ŠIKLENE RUDE.

Washington, D. C. — Vsaoklet- ni minnesotski davek šestdeset- ne vrednosti železne rude v tisti državi je poklenil davek, je odlo- čilo najvišje sodišče. Zato je tisti davek popolnoma upravičen in ga ne da odpraviti na tobo prizade- li interesov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

GLASILA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Oglaševanje po dogovoru. Rokopisi ne vrnejo.

Redna: Zbiranje denarja (vse leto) \$5.00 na leto, \$2.50 na 6 mesecev, \$1.25 na 3 mesece; Chicago \$4.50 na leto, \$2.25 na 6 mesecev, \$1.12 na 3 mesece, in za izposojništvo \$3.00.

Nadvojba na vsa, kar ima slika v letu:

PROSVETA

2207-28 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

THE ENLIGHTENMENT

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year, \$2.50 for 6 months, and foreign countries \$6.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavi: 1. pr. (March 21-23) poleg valnega imena na nadvojbi pomeni da vam je s tem dnem potekla naročnina. Posvetite jo pravilno, da se vam ne ustavi list.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J.
in čitateljev Prosveta.

Barberton, Ohio. — Čudni so časi dvajsetega stoletja, ko bi človek že ravnal kmalu ne smel več pisati. V "Prosveti" št. 41. je bil priobčen moj dopis, v katerem sem povzročil opazil barbertonsko naselbino, a če je bil na to priobčen v "Kazimirjevem" trobilu obličen dopis, bolje rečeno zbirka psov iz Barbertona, pod katerega se je podpisal dopisnik brez imena. Po njegovem pisanju bi sodili, da je strogo katoliški, pa vseeno najbrž še ne krščen. Kakor zver mora biti človek brez imena, ko ga pa ima vsak drug človek na svetu in celo pes ni brez njega. Ali če ni krščen, ter ima tako kosmate grehe, da ga noben kutar noče krstiti?

Na vse njegove izbrane psove, ki se kot nalašč prilagajo v katarsko filio strogega katoličana, je prepoznal, da bi odgovorjal, rečem mu samo to, kar zasluži, namreč, da je čisto navaden lažnjivec. Dostojnosti od takih ljudi niti najmanj ne moremo pričakovati, kajti na dan masanega blata so kot pritikavi farški podrepaniki. Vseokoli njih je blato, kaj moremo torej pričakovati od njih drugega kot blato.

Kopljajo se v nevednosti in versem fanatizmu in absurdu so njih pojmi o vsem, kar ne dela tako kot mi. V Ameriki poznamo slovensko družino, katere člani nosijo križce na prsih, so strogi "katoličani", a trije člani tiste družine so po krivem prisegli pred sodnijo, slovenskega duhovnika poznam, ki še danes briše grehe drugih grešnikov, pa je lastnoročno spisal krivo izjavo, da je s tem storil krivico mlademu slovenskemu rojaku. Splošno mi seveda ne smemo soditi po posameznikih, toda povem vam, da slihnji stvari vem toliko, da bi lahko spisal s njimi knjigo. Kaj šda potem, če sem po tolikih inkvizicijah in spoznanjih prišel do sodbe, da je vse tisto hliženje in zagriseno katoličanstvo pri mnogih le hinavstvo.

Bil sem že mnogo po Ameriki, ne samo po Coloradu, toda roči moram, da takih verskih fanatičnih zagrisencev kot tukaj še nisem nikjer dobil. Prisadevali se na vse načine, kako bi preprečili napredek, a sastonj, polagoma, s toliko doslednejše prihaja sem duh napredka.

Parovske privrženke boli sree, da "Prosveta" izhaja dnevno ter S. N. P. J. skokoma raste. Kaj pa pri najstarejši katoliški podporni organizaciji? Ali spiti? Ali vam neče pomagati bog, da bi presegla vsa podporni organizacija nad trideset tisoč članov in članice? Ždi se, da se jim tudi njihov bog še smeje v rokah. Naj le delajo hile božje in vse kutarje lahko spravijo iz Evrope, napredka ne bodo ustavili in tudi ne ušli S. N. P. J. Zato ni treba, da bi vam tu dajal dokaze, saj vidite jih sami in prav zato vas boli sree.

Tukajšnje društvo "Triglav" št. 48 pravi dobro napreduje, vsako mesečno seje imamo nove prislice.

Zalostne novice imam tudi poročati o nebreči, ki se je pripetila pri družini rojaka in člana glavnega pokopnega odbora pri S. N. P. J. Br. Martina Zelezničarja. Stričina hčerka Josephina (bila je članica S. N. P. J.) se je igrala na sosedovem vrtu, ko je sosedja gospodinja kurila na vrtu. Bilo je to prvega maja opoldne okoli dvanajste ure, ko ni bilo nobenega človeka zraven in se je užgala deklišna obleka. Nikogar ni bilo, da bi nesrečo preprečil, a ko se prišli na mesto nesreče, je deklica že dobila tako opekline, da so jo v zelo slabem stanju prepeljali v bolnišnico, kjer pa je še umrla še istega dne okoli sedme ure zvečer v hudih bolečinah. Pogreb se je vršil dne 3. maja. Lahka naj ji bo ameriška gruda.

Staršem izrekam naše sožalje, ker jih je sadela tako nepričakovana nesreča.

Danes, ko te pišem, sem cel na delo s čestito željeznico iz Barbertona v Akron. Šlihal sem dva pridna katoličana, kako sta se vrsto pogovarjala. Eden njiju pravi: "Saj ni čudno, da sadene nesreče tako brežverskega človeka kot je Martin Zelezničar." Vprašal sem ju, zakaj pa one sadene, ki hodijo v cerkev in jima povedat, da pred par leti si je v La Sallu, Ill., strogo katoliška šola

ca zlomila nogo, in se pred cerkvijo. Kaj pa z njo?

Vai tisti strogo katoliški, dokazite se vsaj enkrat, kaj je vera in če ima le eno resnično zaslobo, dajmo javno debatirati! Prilidite s dokazi na dan! Saj veste, kje živim, pa pridite na debato; proti vsakemu sem pripravljen zagovarjati svoje principe. Ali pa pridem jaz k vam, če vas veselí? Potem časopisov za naprej ne bom odgovarjal na noben kutaraki napad in psovke. Le imejte svoje veselje, saj boljše ga ne smate. Junak za platom pa naj le laja v mesec, dokler se mu ljubi. — Math Vogrich.

SLIKE IZ NASELBIN.

Avella, Pa. — Spomladanski dnevi so prišli in vse lepo cvete, pa s njimi nas je tu na Avelli tudi obiskala smrt, ki neusmiljeno kosil in še ni skoraj dneva, da ne bi koga pokoskodovalo v rovu ali pa ga ubilo do smrti. Dne 21. aprila je bil naš rojak Rudolf Ograjenšek alutit na vsakdanje potrebnosti, sdrav je šel na delo, pa ob pol devetih dopoldne so ga še princali iz rova vsega polomljenega in smečkanega. Hitro se ga odpeljali v bolnišnico v Pittsburgh, kjer je dne 22. aprila ob dveh jutraj zadobil poletnik na prestanah mukah zasnil oti.

Pokopali smo ga dne 24. aprila civilno. Takega pogreba obšinstvo tu še ni videlo, kot je bil pogreb našega pokojnega brata. K pogrebu so ga spremila društva L. O. O. H. št. 292 S. N. P. J., in št. 177 S. B. P. Z. Slednjemu teh društev je bil pokojni tajnik in ustanovitelj. Ranjki je bil naprednega mišljenja, da ga bomo na dosti mestih pogrešali.

Pokojnik tu zapuščal šaljive soprogo in šest nedoročitih otrok, katerih najmlajši je star enajst mesecev, najstarejši pa deset let. Društvu št. 292 se lepo zahvalim za vnes in Johnu Debeljaku za nagrobni nagovor. Hvala vsemu občinstvu za tako velike udelele in spremstvo k sadnjemu poljtku.

V naši naselbini delamo a polno paro. Vai premogorovi obratujejo. — Jakob Ribarich.

Denver, Colo. — Zopet se bilša vesela spomlad in z njo tudi veselje življenja za stare in mlade. Toda vsaki kruta in neusmiljena smrt pretrga nit življenja onim, ki so komaj v svetlu mladosti. Tako je neusmiljena smrt uničila življenje tudi najini edini hčerki Silvie dne 8. aprila ob drugi uri popoldne. Rojena je bila 17. februarja, 1918 v Denverju, Colo. Zadržje nimo je a velikim veseljem pričela hoditi v otroški vrtec in na velike noč se je prehladila, na kar so pritisnile še kose (chiken pox) in srčna napaka in pljučnica, da je končno po vsem prizadevanju zdravnikov podlegla. Ne moreva popisati žalosti, katero sva prestala ob izgubi najine ljubljene hčerke in se sato vsem najljubšeje zahvaliva, ki so naju tolažili ob uri nesreče, kakor vsem, ki so se udeležili pogreba ob blisu in daleč ter darovali krasne sveče vnes in svetlice. Fantje so nosili krste in deklice svetilce. Pokopana je bila po katoliških obredih. Torej še enkrat vsem najlepša hvala, tobi, draga in nepozabna hčerka pa bo di lahka ameriška gruda.

Zalutjoča ostaja Mary in Tony Gosar, starša.

Johnston City, Ill. — Rasmere so prav slabe kakor povedo. Kako dolgo bo še te teške vprašanje radi premogokopov ostale ne rešeno? V tukajšnjih rudnikih je dela po dva dni v tednu, pa rudnikov pa je popolnoma asprtiš za nedoločen čas.

Kljub slabim časom je savaedno delavstvo obhajalo praznik dela prvi maj v veliko večjem številu kot zadnja leta od svetovne vojne. Tudi v naši naselbini je bil prvi maj prav lepo pramovan. Ljudstvo se je pridelo abirati še predpoldne v Slovenskem domu, popoldne ob treh pa smo prišli a zabavo. Igrala sta rojaka John Zalar in Tony Ferlich do sedme ure zvečer. Po sedmih je nastopila tamburaška godba, katero tvorijo Hrvatje in Slovenci. Prva in druga godba sta bili izvrstni in se jim zahvaljujem.

Obiskali so nas zavedni rojaki in sodrugi iz Orienta, in iz West Frankforta tudi v velikem številu. S tem so pokazali, da se zavedajo, da prvi majnik ni samo praznik pobožnjakov, temveč praznik celokupnega delavstva vsakega sveta.

Zahvaljujem se vsem savaedam

udeležencem, ki so nam pripomogli, da je bil prvi maj lepo pramovan in blagajna povzročila, ki je namenjena v obrambni sklad za osvoboditev naših borilcev, ki so na porotni obsojavni v Michiganu; drugo je namenjeno za literaturo, kar bo koristilo vsemu proletariatu.

S pozdravom! — John Slovnik.

Naše družinske razmere.

Cuddy, Pa. — Ni bil namen vas nadlegovati in tratiiti prostor našemu ljubljensmu listu, pa ker je to delavski list, mislim, da mi bo v njem dovoljena, da zagovarjam čast Ano Bergant, proti kateri je pisala v št. 96 rojakinja Mary Jermian iz Greenwooda, Wis., ki bi rada vedela, kje so bili pred dvajsetimi leti taki bordi, kakor jih opisuje prva. Da ne bo rojakinja Bergant v sadregi, ji prikažim na pomoč. Bil sem na več takih stanovanjih, kot jih je opisala ona, enkrat na St. Clair av. v Ohiolu, drugič v Lorainu, O. V tem sadnjem kraju nas je bilo leta 1903 v mali hili od 25 do 33 bordarjev. Če k temu prištevam šest oseb domaše družine, je skupaj 29 oseb. Bila je torej prava kosarna in razmodnemu slovaku ni treba razpravljati podrobnosti, kako mučno je življenje tolikoga števila ljudi v mali hili. Saj skoraj nismo vsi drug drugega poznali, posebno zato, ker se nekateri delali posebi, drugi podnovi, in sicer po 12 ur dnevno. Takle vprašanje je bilo pri tolikem številu ljudi, kam postaviti vse postelje. Ne bom kritiziral tedanjega življenja in postelje, pa naj je bila kakorvorkoli; rojakinja, ki nas je imela na stanovanju je tudi se u smila. Naj je še bilo kakorkoli, ni bilo treba, da bi bili najmi in lačni. Čeprav smo se prav malo stikali, juhe in solate je bilo dovolj, kar je po mojem mnenju najboljše hrana za delavce. Likanih svetnikov pa delavci ne nočimo, saj ne hodimo v cerkev. Piva tudi nismo za sajuterki. Bil sem precej časa pri neki rojakinji na stanovanju, tam pa je bilo vse tako, ake ne boljše, kakor opisuje rojakinja a četimi križi. Tam smo dobili vse tiste reči se deset dolarjev za hrano in na raspologu nam je bilo surovo kuhano vino po 15 in 20c kvorti. Pa to je moral vsak board posebej plačati. Se po par drugih stanovanjih sem bil, kjer so delili pivo pri sajuterku, obeda in večerji, pa tam ni bilo same obmanke.

Delavstvo ni v takih krajih bilo obetanka same, kot jih odobrava ona, bi vendar šel, da se plaše. Pravi, da ima še šest križev, malo naj me poteka, pa jih bova skupaj štela ravno dvajset ali 280 let. Se dosti je aktualna in jas tudi, pa bova skupaj pričela opisovati življenje tpiinov, da ga bodo rojaki brali mesto "življenja svetnikov". Po mojem mnenju bi naše čitatelje to bolj zanimalo kot pa družinske razmere. To slednje jaz kakor veliko drugih odobravam, ker vemo, da je res podoben, čeprav nekateri to štivo zaničujejo, kar je valed tega, ker napačno sodijo. Oni mislijo, da so "Naše družinske razmere" samo za razporedeno, a se zelo motijo.

Pred kratkim je bilo pod "Našimi družinskimi razmerami" priobčeno razpravljanje iz Hermineje, Pa., a podpisom A. Zornika. Dvajset let se pomam tega duhovitega in napredne mislečega rojaka, katerega soproga je tudi naprednega mišljenja. Rojaki v tisti naselbini v vse mladine kakor tudi a pečlarji so naprednega mišljenja in mislim, da v tem nadkrikujejo vse druge naselbine izrom Penns. Za njimi pride Johnstonow, odkoder pa se nisem štital kakie kritike čez opisovanje družinskih razmer. Pomam rojake skoraj po vseh naselbinah Penns, zlasti kar je naprednih, pa se od nobenega nisem bral priporočila, naj gre opisovanje družinskih razmer v kot. Oni se zavedajo, da nimajo pravice uredniku narekovati, kaj naj urednik da v javnost in kaj ne in da ves sedanjí sistem obstoji radi slabih družinskih razmer. Torej je tako opisovanje potrebno. Nekateri se bojijo, da bi njih šene citale tako štivo, bi se tako pohujšale in jih ustrahovalo; drugi se morda boji, če bo njegova šena utekala, tretji, da bi šena zvala njegovo mesto in bi on postal podoben hlapec.

Bretje in sestre, ki kaj takega mislite, ste že v veliki smoti. Treba vam je poduka in natančnega preudarjenja. Če koga sadena-ta še pamaže, pa naj se poboljša.

Mene pa sadena vsak dopisovalec ali dopisovalka v družinskih razmerah, pa naj piše v tem osiru dobro ali slabo, kar sem poln dobrih in slabih lastnosti, kakor je menda vsak človek. Toda radi tega, če je kdo prišadot, naj se nikar ne rasburja. Šploh je neumnost misliti, da bi koga zapustila njegova boljše polovica, ker je citala razpravljanje v družinskih razmerah. Vreki so nečuvstvo šisto drugi. To je paš upa, da se prišeno zavdati po takem članju, kar bo pa vsek plemeniti in dober moč le šel svoji šeni. Prej vas bodo zapustile šene, če jih boate držali v temi, kakor če jim nudite priliko, da se izobrazijo in v religio teme. Prepričan sem, da v sren marsikatera šena kijeje in se ji poraje odpor, ker je gijenje od strani oblastnega moča prekruto. Biti mora ponižna kot je bila ponižna vodička Johance, ki je bila valed strogega pritiska od črnih gospodov prišljence, da je prodajala talečjo kri za njevo svstost. Ravnotako je morda ljubovalo v njenem sren in hrepšeno je morda po poštem in naprednem življenju, pa je bila prišljena delati tako, kot so ji velevali oblastniki.

Ravno radi tega, kar imajo šene premalo svobode, je dosti razporok. Po svobodi hrepšeno, pa jim molije tega ne dovolijo. Mnoge primerov bi lahko navedel a dokas se to, ki se na podlagi izkujenj, pa mislim, da bi moral vstati za nekaj šene slovenske liste v najem, če bi hotel jih naplasi.

Omenil sem prej rojaka A. Zornika, ki odobrava pisanje a družinskih razmerah. Pomam njegovo soprogo. Lepa šenska je in marikatramu pečlarju ali drugemu možkemu bi obetal pogled za njenih ljubimihvih oči, rad bi poslušal njene prijamne besede in opasoval lepo njeno obnašanje. Pa A. Zornik je moč naprednega mišljenja, kakor tudi njegova soproga in napredni družini je sagotovljen, kar vse družina je vsgotovljena v naprednem duhu. Rajak je večkrat odoaten od doma, pa se ne boji, da bi se mu šena pohujšala ali pobegnila.

Ne samerite rojaki, če sem se v tem dopisu ob koga obregali; pestime šenam svobodno gibanje in dajmo jim priliko, da spregledajo, kaj nam stoji, kako je elape ves, če spregleda in tako mislimo, da bodo naši nasprotniki sadovolni, ki bodo nakrat spregledali, da smo na napačni poti in da nam je šas iti po poti, ki nas vodi v boljše družinske in boljše delavske razmere.

Podajmo si roke in dajmo našim šenam priliko, da nam pomagajo v boju proti kapitalizmu in astraleizmu, ki hočejo, da na spregledamo, da nas bodo potem nemoteno lahko natirali dalje. Torej vse srečno in nasečno šene, le s pogumom dalje v duhu, kakor ste zasela pot. Kamur je na napredek, vem, bo prišel na pomoč, samo poguma je treba. — Anton Eldaušek.

NAŠE VARNOSTI!

Cleveland, Collinwood Sta. O. — Zenski odtak društva "V boj" št. 53, S. N. P. J., priredi veslice dne trisajetega maja t. l. v dvorani Joseph Kunstla. Veslice se vrši v korist društvene blagajne.

Pred mesecem dni je društvo podpisalo na pet sto dolarjev delnic Slovenskega Delavskega Doma. Zenske smo se zaradi tega edlele, da priredimo veslice, da se ta vesota plača v najkrajšem času in tako pomagamo k stavbi Slovenskega Delavskega Doma.

Na to veselico se vabijo najuljudnejše Slovenke in Slovenci v Collinwoodu in iz okolice. Prst sasalujajo naj se pa veslice udeleše člani in članice društva "V boj".

Začetek veselice ob polsedmih zvečer. Za točno potrestro in dobro zabavo skrbí veselilni odbor. — Georgina Rupnik, članica veselilnega odbora.

ŠENEC V MINNESOTI!

St. Paul, Minn. — V pondeljek zvečer je tukaj smelilo med mrdi uboj.

Bismarck, N. Dak. — Tukaj šajo okolice je pokril snež v pondeljek.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Cleveland, Collinwood Sta. O. — Vše cenjeno naznanilo je bilo dostavljeno uredništvu šela v sredo dopoldan. To je verek, da ni bilo priobčeno v obilnatni številki. — Pongrav!

